

Edukacja dla przyszłości w ocenie studentów

dr Magdalena Dybaś-Stronkowska (IBE), Natalia Kraśniewska (FRP)

Seminarium nt. „Edukacja dla przyszłości – jakość kształcenia”
23 listopada 2018 r. Warszawa

Metodologia badań:

Cel badania: uzyskanie opinii studentów nt. jakości „kształcenia dla przyszłości” drogą dyskusji fokusowej

Data: 12 października br.

Miejsce: Fundacja Rektorów Polskich

Uczestnicy: 8 studentów, w większości przedstawiciele samorządów studenckich

Uczelnie: PWSZ w Elblągu, Uniwersytet Warszawski, Politechnika Warszawska, Szkoła Główna Handlowa, Politechnika Łódzka

Uwagi metodologiczne:

- 1 FGI
- Specyfika respondentów
- Dosłowne cytowanie

Definiowanie wyzwań przyszłości

Blższa – 10 lat

- Do pewnego stopnia możliwa do przewidzenia
- Możliwe do przewidzenia nowe zawody, stanowiska, kwalifikacje
- Potrzeba rozważnej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym

Dalsza – 50 lat

- Niemożliwa do przewidzenia
- Dynamiczna
- Potrzebna głębsza diagnoza niż jedynie współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym

- Kompetencje umożliwiające szybkie przebranżowienie
 - Kompetencje uniwersalne

Jakie kompetencje*?

Core Subjects

umiejętności językowe (3)

Learning and innovation skills:

- umiejętność uczenia się (5)
- umiejętność rozwiązywania problemów (3)
- krytyczne myślenie
- kreatywne myślenie
- świadomość tzw. cognitive biases, czyli „pułapek” w myśleniu
- interdyscyplinarność
- umiejętność dyskusji
- znajomość wirtualnego świata – social media

„(...)kluczową w zasadzie kompetencją jest umiejętność ciągłego uczenia się, doskonalenia (...)”

„(...)trzeba pamiętać o roli przede wszystkim uniwersytetu, który był stworzony do tego, żeby dać nam twardą wiedzę takie otoczenie mamy, które rzeczywiście jest bardzo dynamiczne, wymaga od nas dostosowania się do tych zmian, które przed nami stoją (...)”

„Uczelnia powinna może nie zachęcać ale nie zniechęcać do posiadania wątpliwości tego się w żaden program studiów wpisać nie da, to jest tylko kwestia nastawienia konkretnych prowadzących. Ciągłe bardzo często funkcjonuje model, w którym prowadzący ma rację i nie pozwoli na jakąkolwiek dyskusję z tą racją, która jest jego i to zabija krytyczne myślenie (...)”

Jakie kompetencje?

Life and career skills

- radzenie sobie ze stresem (3)
- umiejętność prezentacji/autoprezentacji (3)
- zarządzanie czasem (3)
- elastyczność na zmiany
- umiejętna praca w grupie/zespole
- praca nad zagadnieniami w sposób iteracyjny
- pewność siebie
- zaangażowanie (do pracy, w życie otoczenia, etc.)
- otwartość (nie tylko umysłu)
- pracowitość
- dyspozycyjność
- świadomość, wrażliwość i aktywność społeczna
- nawiązywanie i utrzymywanie odpowiednich relacji międzyludzkich
- odpowiedzialność za przyszłe pokolenia

„przy tym stresie i przy tych kompetencjach interpersonalnych to my tak naprawdę wracamy do tej pierwszej kompetencji to znaczy uczelnia tak naprawdę nie jest w stanie ani nauczyć kogoś jak sobie radzić ze stresem ani jak prawidłowo budować relacje interpersonalne wszystko co może i powinna robić to stworzyć takie środowisko, żeby studenci przyszli absolwenci byli w stanie się w jej murach tego nauczyć sami”

Jakie kompetencje?

Information, media and technology skills

- zarządzanie informacją
- analiza danych
- krytyczne korzystanie ze źródeł
- umiejętność korzystania z wiarygodnych źródeł – międzynarodowych

„zarządzanie informacją jest niesamowicie istotne z tego względu, że już dawno się odeszło od wkuwania na pamięć”

„umiejętność szukania wiarygodnych źródeł wiedzy, umiejętność rozpoznania co jest zaufanym źródłem wiedzy w danym kontekście”

Jak uczelnie rozwijają kompetencje dla przyszłości?

- Organizowanie szkoleń na uczelni prowadzonych przez specjalistów od HR z różnych firm – ćwiczenia z praktykami
- Utworzenie inkubatora – współpraca ze środowiskiem biznesowym, szkolenia z umiejętności miękkich, angażowanie studentów w wiele projektów, studenci zatrudniani w inkubatorze
- Działalność w kołach naukowych i organizacjach studenckich
- Egzaminy ustne – nie z wiedzy, lecz z myślenia
- Projekty kompetencyjne – learning by doing, problem based learning
- Interdyscyplinarność studiów
- Elastyczny program, bloki specjalizacyjne, modułowość programów studiów
- Debata Oxfordzka
- Wykładowcy praktycy

Co jeszcze można zrobić?

- Kształtowanie środowiska – uczelnia jako przestrzeń rozwoju
- Kształtowanie kompetencji w ramach regularnych zajęć
- Learning by doing (na uczelni i u pracodawcy)
- Problem based learning
- E-learning, blended learning
- Student centered learning
- RPL, ale...

Przygotowanie do życia w sferze społecznej, publicznej

- szkoła średnia vs szkoła wyższa
- obowiązek oddania społeczeństwu tego, czego nauczyła uczelnia
- kształtowanie wartości obywatelskich

- opór wśród studentów – skupienie się na „tu i teraz” i na swoich sprawach
- niski poziom zaangażowania
- znaczenie działań oddolnych, studenckich
- punktowanie aktywności społecznej (sic!)

W jakie pułapki wpadają uczelnie?

- Krótkowzroczność
- Ograniczona perspektywa firm
- Rozwiązania modne, modne hasła, ale wdrażane fasadowo albo byle jak
- Stare innowacje
- Instrukcja vs rozwiązywanie problemów
- Brak informacji zwrotnej
- Pojedyncze, wyrwane z kontekstu zajęcia dotyczące rozwoju kompetencji miękkich, brak możliwości praktyki
- Wymaganie wykorzystania określonych umiejętności bez wcześniejszego przygotowania

„(...) są jakieś systemy zapewniania jakości kształcenia, (...) ale one nie przewidują chyba tego, że rzeczywiście są jakieś zagrożenia (...) w przyszłości”

„część firm patrzy jednak w dużo krótszej perspektywie, (...) oni powiedzą uczelni, czego potrzebują dziś”

„współpraca (...) z firmami, (...) to jest czasami nie tyle współpraca, co zamykanie się na [określoną] technologię”

Barierzy

- Umasowienie - dewaluacja dyplomu
- Brak elitarności
- Brak możliwości indywidualnej pracy ze studentami
- Niewystarczające kompetencje kadry
- Brak młodej, zaangażowanej kadry
- Postawy studentów
- Jakość kandydatów
- Długi cykl kształcenia – brak elastyczności
- Fasadowe zmiany
- Finansowanie

„Jeśli chodzi o to podejście studentów to tak naprawdę sam nasz system sobie na to zasłużył i sam do tego dążył i to się wiąże z tym umasowieniem, bo w tym momencie każdy po liceum czy technikum wie, że pójdzie i dostanie magistra na tej czy innej uczelni, bo to jest nic, bo pójdzie przesiedzi 5 lat i będzie tym magistrem to nie jest problem, zero elitarności, straciliśmy elitarność studiowania po prostu.”

„(...) jeżeli dojdziemy do wniosku, jakie kompetencje powinny być przekazywane (...) trzeba się zastanowić, czy kadra akademicka w swojej masie ma te kompetencje”

„(...) Sami studenci są bardzo pasywni wobec nauki, (...) chcą tylko zdobyć licencjat (...) i wierzą, że mają przyszłość przed sobą, bo mają ten papierek”

Tradycyjne rozwiązania dla przyszłości

„(...) kompetencje, które tutaj wypisaliśmy to nie są kompetencje, nad którymi my się musimy głowić, (...) bo one zostały już dawno rozwiązane, tylko w dobie masowości kształcenia i (...) rozrostu uczelni, (...) te mechanizmy przestały działać.

Ta umiejętność dyskusji, umiejętność krytycznego myślenia, to można było uzyskać poprzez taki bardzo indywidualny tryb studiowania i bardzo bezpośredni kontakt kadry akademickiej ze studentami (...) i można było sobie pozwolić na to, żeby grupkę studentów rzeczywiście czegoś nauczyć i obserwować nie tylko [wyniki egzaminów], ale też proces ich myślenia”

Dziękujemy za uwagę!